

Aleksander Kośko

Opatowice, gm. Radziejów, woj.
włocławskie, St. 7, AZP: 48-43/165

Informator Archeologiczny : badania 23, 16

1989

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kwarcyt, piaskowiec kwarcytowy, pegmatyt i sjenit. Biorąc pod uwagę specyfikę planigraficzno-stratygraficzną źródeł kamiennych, jak też ogólną strukturę technologiczną danych pozostałości należy przyjąć, iż odkryto kolejne 3 (a może nawet 4) warsztaty. Badany obiekt należy kwalifikować jako osiedle producentów siekier oraz żaren i rozcieraczy. Wobec przewagi produkcji półsurowca, można przypuszczać, iż reprezentuje ono ośrodek produkcyjny realizujący szersze potrzeby gospodarki mikroregionalnych wspólnot terytorialnych.

Obra. gm. Wolsztyn woj. zielonogórskie St. 73 patrz wczesne średniowiecze

Opatowice, gm. Radziejów,
woj. wrocławskie,
St. 7, AZP: 48-43/165

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Zakład Prahistorii Polski w Poznaniu

Badania prowadził doc. dr hab. Aleksander Koško. Finansował WKZ we Wrocławiu. Trzeci sezon badań. Osady ludności kultury pucharów lejkowatych, amfor kulistych oraz z interstadium epok neolitu i brązu. Cementarysisko wczesnołużyckie.

Badania objęły powierzchnię około 180 m² w południowej i południowo-wschodniej części stanowiska. Ich zasięg limitowało rozpoznanie rozrzutu źródeł ruchomych „w warstwie”, dokonane w poprzednich sezonach. Ogółem zarejestrowano 69 obiektów nieruchomości. 5545 fragmentów ceramiki, 266 wytworów z krzemienia, 80 z kamienia. Pozyskano także bogaty zbiór polepy oraz niewielki kości pokonsumpcyjnych. Pobrano liczne próby węgla drzewnych.

Prace zamknęły rozpoznanie wykopaliskowe stanowiska, aczkolwiek — z uwagi na zalesienie wschodniej jego części — nie zostało całkiem wyeksplorowane.

Ustalono południową i wschodnią rubież osiedla KPL. Zarejestrowano rozległe wybiezysko piasku oraz gliny, w obrębie którego wyróżniono kilka (2?) faz eksploatacji. Faza starsza, wyznaczona przez bardzo słabo czytelne wybiezyska, pozbawione źródeł ruchomych, wydaje się być związana ze starszym osiedlem ze stanowiska 33, oddalonym o kilkadziesiąt metrów na południe. Fazy młodsze delimitują wybiezyska stratygraficznie późniejsze, wyraźnie wyróżnialne, zawierające ceramikę, krzemień oraz węgle drzewne. Szereg przesłanek wskazuje, iż sytuowano je na rubieży badanej osady, aczkolwiek trudno orzec, w której z dwu faz jej istnienia. Nie odnotowano form bardziej złożonych konstrukcji mieszkalno-gospodarczych. Potwierdzono dominację źródeł z fazy IIIB (początkowy odcinek) oraz niewielki udział materiałów późniejszych — z fazy IVA.

Eksploatacją objęto obszar podomowy osiedla KAK oraz usytuowany w oddaleniu obiekt gospodarczy. W obrębie „obszaru” zarejestrowano pozostałości naziemnej konstrukcji mieszkalnej o słabo zarysowanym kształcie przyziemia oraz kilka obiektów gospodarczych, z których na czoło wysuwa się złożona konstrukcyjnie piwniczka. Badania nie doprowadziły do jednoznacznego zdelimitowania zasięgu osiedla. Ogół materiałów wiązać można z fazą IIIa.

Odkryto niktne pozostałości źródeł z przelomu neolitu i epoki brązu, których szczegółowsza identyfikacja kulturowa jest sprawą dyskusyjną.

Nowym elementem w rozpoznaniu stanowiska jest pochówek ciałopalny o zarysie jamy grobowej typowym dla obiektów szkieletowych. Cechy te — pomimo braku wyposażenia — pozwalają na identyfikację grobu z horyzontem wczesnołużyckim.

Dokumentacja i materiały z badań będą przechowywane w Zakładzie Prahistorii Polski IP UAM w Poznaniu.

Badania zakończono.

Opatowice, gm. Radziejów,
woj. wrocławskie,
St. 36, AZP: 48-43/187

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza Zakład Prahistorii Polski w Poznaniu

Badania prowadziła mgr M. Szymt. Finansował WKZ we Wrocławiu. Drugi sezon badań. Osiedla ludności kultury pucharów lejkowatych i amfor kulistych. Ślad osadnictwa z wczesnego średniowiecza.

Eksploatacją objęto kolejne 150 m². Wykopy (w liczbie 6, o numerach VII-XII) ułożono bezpośrednio na północ, południe i zachód od obszaru rozpoznanego w 1988 r. W ich obrębie odkryto ponad 4700 fragmentów ceramiki, w tym ponad 2500 kultury amfor kulistych, około 2200 kultury pucharów lejkowatych oraz kilka fragmentów naczyń wczesno-średniowiecznych. Ponadto zarejestrowano ok. 1400 fragmentów polepy, 224 wytwory i odpadki z krzemienia, 53 wytwory i półwytwory ze skal krystalicznych (w tym fragmenty płyt szlifierskich), a także niewielki zbiór kości zwierzęcych. Zbadano 44 obiekty wziemne, wśród których 32 to pozostałości dołków i jam postłupowych, a 9 można zaliczyć do jam „gospodarczych”. Ponadto rozpoznano 2 paleniska i 1 wybiezysko piasku. Podkreślenia wymaga odkrycie jamy kultury amfor kulistych z intencjonalnie złożoną na dnie częścią tuszy zwierzęcej (prawdopodobnie krowy — analizy w toku).

Materiały potwierdzają sygnalizowaną chronologię pierwszych dwóch etapów zasiedlenia obszaru stanowiska (etap I — kultura pucharów lejkowatych z fazy IVA, etap II — kultura amfor kulistych z faz IIb-IIIa) poszerzając ich charakterystykę. Spośród poczynionych obserwacji szczególnie istotna wydaje się być ta, która odnosi się do nasilenia cech ogólnie wiążących się z grupą zachodnią w ceramice z osady kultury amfor kulistych (wątki „dywanowe”).

Ponadto ostatnie badania ujawniły obecność jedynych, jak dotąd, źródeł związanych z III etapem zasiedlenia stanowiska — z początków wczesnego średniowiecza (faza A-B?).